Aki-Matilda Høegh-Dams tale ved Folketingets åbningsdebat

Taler	Dato	Sted
Aki-Matilda Høegh-Dam Medlem af Folketinget for Siumut	3. oktober 2024	Folketingets talerstol, Christiansborg

Omstændigheder

Indlæg i forhandling af nr. R 1: Statsministerens redegørelse i henhold til grundlovens § 38.

Nedenstående er en helt uredigeret gengivelse af talerens eget manuskript som modtaget af Folketingets Administration den 3. oktober 2024. Der tages således forbehold for mulige fejl og mangler.

[Oversættelse til dansk:]

Tak fordi I lytter.

I dag, i forbindelse med Folketingets åbning, vil jeg i min tale begynde med at omtale loven og dens oprindelse.

Engang, da samfund endnu ikke havde love, levede folk ikke som dem, der havde love. De levede i fællesskaber med regler og normer, som senere blev skrevet ned, så de ikke længere kunne misforstås. Da disse regler blev nedskrevet på papir, begyndte man at kalde dem for love.

I et andet land, som gennem århundreder udviklede love, der passede til deres eget land, folk, kultur og historie, indførte de også disse love for deres kolonier.

Disse love, tilpasset andre mennesker og andre levevis, blev også indført i Grønland. Og det ramte de oprindelige.

Børn uden juridisk far, børn og kvinder, der blev tvunget til spiralisering uden deres viden, hvilket gjorde dem ude af stand til at få flere børn. Værdifulde genstande, som blev fjernet fra vores land uden samtykke, og grønlandske mennesker, der blev udsat for eksperimenter.

Disse og mange andre ting begyndte at dukke frem.

Jeg vil kort nævne nogle af disse hændelser, som berører mødre i vores land. Alfred Dam, der var socialchef i Grønland i slutningen af 1960'erne, har nu, efter at være blevet 95 år, følt sig nødsaget til at fremlægge de ting, han var vidne til, fordi det har tynget hans hjerte.

Der blev fortalt om grønlandske kvinder, som blev ført bag lyset. De troede, at de fulgte traditionerne i deres samfund ved at give deres børn bort, og at de fortsat ville have en rolle i barnets liv. Uden at vide, hvad papirerne indeholdt, blev de bedt om at skrive under. Ved at skrive under mistede de uden at vide det deres juridiske forældreret.

Når mødrene indså, at de aldrig ville se deres barn igen, forsøgte de grædende at få deres barn tilbage, men da de ikke var juridisk beskyttet, kunne de ikke få hjælp.

Hvis vi virkelig skal have retssikkerhed, skal lovene gælde ligeligt for alle. Uanset hvem man er, skal man have ret til at forstå lovens indhold og til at få at vide, hvad man skriver under på. Og vigtigst af alt skal man behandles korrekt. Ligesom man, hvis der er sket en fejl, skal have mulighed for at få en ny vurdering.

Men mødrene havde ingen juridisk beskyttelse. Børn uden juridisk far havde ingen juridisk beskyttelse. De, der blev eksperimenteret på, havde ingen juridisk beskyttelse. De, der blev tvangssteriliseret, havde ingen juridisk beskyttelse.

Men dem, der adopterede grønlandske børn, var juridisk beskyttet. De, der uden ansvar fik børn, var juridisk beskyttet. De, der eksperimenterede på børn, var juridisk beskyttet. De, der gjorde kvinder sterile, var juridisk beskyttet.

Hvad var forskellen?

Dem, der ikke var beskyttet, var grønlændere, inuit. De, der var beskyttet, var danskere.

Men nu rejser grønlændere sig og siger fra. De, der er blevet fejlagtigt bortadopteret, dem uden juridisk far, de, der er blevet gjort sterile, står nu modigt op, med redskaber, og udfordrer staten Danmark.

Til jer grønlændere, der modigt er stået frem og har givet os styrke, har I bevist, at det ikke længere er nok at tie stille. Uden tvivl støtter jeg jer fuldt ud.

Vi kan ikke ændre fortiden. Men vi kan lære af den. Og dermed kan vi sikre, at fejl som disse ikke gentages i historien.

Vi vil ændre systemet baseret på vores egne behov.

Derfor har vi fra Folketinget blandt andet sikret, at straffeloven og retsplejeloven begynder at blive opdateret. Ligesom vi har afsat 50 mio. kr. til retssektoren. Jeg vil gerne takke mine kollegaer i Folketinget og de Ministre, der har støttet dette initiativ.

Men der er stadig meget arbejde at gøre.

Advokatrådet har i år undersøgt, hvordan den juridiske beskyttelse af grønlændere er, og deres konklusion er, at beskyttelsen stadig er utilstrækkelig.

Retssager tager for lang tid.

Det kan ikke være rigtigt, at en mand som Angutimmarik skal vente fem år på en retssag, og at det til sidst, selvom han bliver frikendt, har ødelæggende konsekvenser for hans liv.

Det er vigtigt, at vi sikrer en ordentlig juridisk beskyttelse. Der bliver stadig fortalt historier om grønlændere, der ikke bliver ordentligt informeret, når de møder i retten, og som ikke får ordentlig behandling.

Det er heller ikke underligt, når vores politi, dommere, advokater og fængselsbetjente arbejder under uacceptable forhold.

Advokatrådet anbefaler, at hvis vi skal sikre juridisk beskyttelse for vores land og folk, skal der mindst afsættes yderligere 34 millioner kr. årligt fra staten.

Ser I, vi er forskellige, og det er i orden. Men forskelsbehandling i loven, som fratager grønlændere deres retssikkerhed, er uacceptabelt.

Forskelle i sig selv er ikke dårlige. Nogle mennesker har brug for briller, andre

har ikke. Det betyder ikke, at vi alle skal have briller.

Nogle af Folketingets medlemmer repræsenterer grønlændere, andre danskere. Vi er forskellige, og det er også i orden.

Jeg er her for at repræsentere mit folk.

Tak for at lytte.

[På Dansk:]

Tak for ordet. På opfordring fra Folketingets formand, Søren Gade, der i sin mail til mig den 29. september 2024 nævnte, at oversættelse til dansk var nødvendig, har jeg derfor sørget for, at den danske version af talen er uddelt til alle Folketingsmedlemmer.

Det er det talte ord, der gælder.

Kilde
ft.dk

Kildetype
Dokumentation på online medie

Tags
Debattale, Folketingstale, Kalaallisut Oqalugiaatit, Politisk tale

Relateret
Aaja Chemnitz' tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

Anna Falkenbergs tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

Alex Vanopslaghs tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

Christian Rabjerg Madsens tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

Franciska Rosenkildes tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

Inger Støjbergs tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

Jan E. Jørgensens tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

Martin Lidegaards tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

Mette Frederiksens replik ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

Mona Juuls tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

Monika Rubins tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

Morten Messerschmidts tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

Pelle Dragsteds tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

Signe Munks tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

Sjúrður Skaales tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

URI
https://www.dansketaler.dk/tale/aki-matilda-hoegh-dams-tale-ved-folketingets-abningsdebat-2024